

Megyénk mezőgazdasági feladatai

Irta: Dr. Belák Sándor egyetemi docens,

a Keszthelyi Mezőgazdasági Akadémia igazgatóhelyettese

TÉRE

enki sem ro-
melyik diák-
r is rá kell
munkát, te-
át kell
vetkező cso-
eknek.
alánosba já-
a műhelyt.
lsó szobában
sem tétlen-
juthatnak.
alom papírt
igyekeznek
gyölköztetni. Az
hol egyiket
másiknak ad

NITVÁNY

— kérdésem
a brigádve-
lupadra má-
páncsot szorít.
a jelmondat
lyet gombos-
lra — leesett.
nagy iqueke-
is mosolyog-
munkakaba-
ssal hátrább-
geti — egye-
ett betű. Alig
ilyen igényes
kájával szem-

a gyermeket
értelmesarcú
alízis volt.
megeöltető
korlati mun-
gérték, de le-
intem a moz-
csak használ-

kis diák már
sabbra tudja
Nem marad
mert ha kell,
a brigád töb-
van.
eknél a két
technika. Ugy
nkára, a hét-
e, a közösségi
mánya.
(Mikéné)

ül
nel Bán Mar-
Keszérű Ibo-
alommal részt

szólnunk az
így elsősorban
heffer József
ács Géza kö-
nt János, Ga-
enc és Balogl
öl, akik fiata
égzik a társa

fáradozásul
sikerül elern
s negyedikén
orszerű öltöz-
portkőri intéz-
KISZ-titkár
hegy

Az ötéves terv irányelvei és a pártkongresszus megállapításai szerint mezőgazdaságunk termelékenységét az elkövetkező években 1965-ig 30—32 százalékkal kell emelni.

Szakemberekkel, parasztokkal való beszélgetésben felvetődik a kérdés: „reális és teljesíthető-e ez?” Ismerve mezőgazdaságunk jelenlegi helyzetét, nem túlzott-e az a cél, amelyet magunk elé tűzünk?

Köztudomású, hogy ugyanezen évek során fogjuk mezőgazdaságunk szocialista átszervezését is végrehajtani. Ezért fokozottan jogos a kérdés felvetése, hogy ezen kettős feladat megoldására mezőgazdaságunk képes-e? Megvannak-e azok a lehetőségeink, melyek biztosítják céljaink megoldását?

A mezőgazdasági üzemekben — jelleghelyénél fogva — minden átszervezés a termelés átmeneti visszaesését eredményezi. Addig, míg egy üzem nem találja meg termelésének helyes irányát és arányát, addig nem tud jövedelmező és lehetőségeit kihasználó gazdasággá alakulni. Itt van előtűnik állami gazdaságaink példája. Ezen üzemeknek is jó pár évre volt szükségük, míg — legtöbbször csak a saját maguk tapasztalatai alapján — megtalálták azt az utat, melyen valóban mintaszerű és jövedelmező gazdálkodást folytathatnak. Ma már állami gazdaságaink mutatják azt a lehetőséget, célt, melyet mezőgazdaságunk elérhet. Termelésük évről évre növekszik, a technikát jól kihasználják és így nemcsak a mennyiségi, hanem az olcsó termelést is biztosítják. Ezek azonban mindössze szántóterületünk 10 százalékán gazdálkodnak. A lényegesen nagyobb részt a termelőszövetkezeti gazdaságok teszik ki. Ezek túlnyomó része csak az utóbbi években létesült, vagy lényegesen átszerveződött, vagy éppen napjainkban kialakuló nagyüzem. Miként állunk ezekkel, hogyan tudjuk ezen üzemekben a termelést fokozni, milyen lehetőségeink vannak? Erről vitatkoznak ma mezőgazdasági szakembereink.

A következőkben a legfontosabb kérdéseket szeretném röviden érinteni, melyek megoldása biztosítéká mezőgazdaságunk nagymérvű termelésemelésének.

1. A kispaszti üzemek közül sem tudták kihasználni a termelés lehetőségét. Kétségtelen, volt néhány kisüzem, amely mintaszerűen gazdálkodott, de nem ez volt a jellemző. Természetesül a hihetetlenül alacsony termelés volt az elmaradott gazdálkodásra volt visszavezethető, melynek a technikát alig-alig tudták a kispaszti üzemek kihasználni, ugyanakkor roppant energiával, szorgalommal igyekeztek termelésüket fokozni. A kispaszti üzemek között éppen emiatt igen nagy különbségek voltak, és előfordult, hogy barádszomszédságban levő kispaszti gazdaságok termelésük kétszer-háromszor akkora. Így tehát a nagyüzem azon egy tényezővel, hogy a technikát, a gépi erőt okszerűen alkalmazhatja, máris döntő fölénybe kerül a kisüzemekkel szemben, a termelési eredmények biztosan emelkednek.

2. Eddigi gazdálkodásunknál talán legtöbb hibát a tulajmüvelésnél követtük el. A kispaszti a maga tehénfogásával — bármennyire igyekezett is — megfelelő, korszerű és eredményes talajmunkát képtelen volt végezni. Mindanyian tanultunk lehetünk ennek az az évi százaz ószón. A modern gépesítés alkalmazása lehetővé teszi az eddigénél sokkal mélyebb talajművelést, ami szán-

tás nélkül, altalajlajlással is megoldható. Ez a tényező is jelentős termelésemelését fog biztosítani.

3. A kispaszti üzemek nem olyan növényeket termesztettek, amelyek akár a népgazdaság, akár a saját maguk szempontjából a leggazdaságosabbak lettek volna. Rá voltak szorulva a túlságos önellátásra és a külterjes gazdálkodásra. **Növénytermesztésük szerkezetét** nem a talaj és éghajlati viszonyok figyelembevételével, hanem elsősorban a saját szükségletüknek megfelelően állították össze. A nagyüzemek természetesen egészen másként, a szakszempontok megszemlénnyel figyelembevételével állapítják meg, mely növényeket, milyen mértékben termesztenek, milyen a növénytermesztésük szerkezetét, az alkalmazott vetésforgójuk.

4. A trágyázás, elsősorban a műtrágyázás okszerű alkalmazásának van a nagyüzemben döntő jelentősége. Termelési eredményeink fokozásának talán ez a legegyszerűbb és legközvetlenebbül alkalmazható módja. Bizonyították erre az az évi termelés. Az idén tavasszal alakult új termelőszövetkezetek kenyérgabonájukat még nem maguk vetették, ezeket a szövetkezetekbe tömörült egyéni gazdák vitték magukkal. Ennek ellenére az az évi termelési eredmények tanúsága szerint meggyőzően 22 százalékkal volt magasabb a tsz-gazdaságok gabona átlagtermése, mint az egyéni dolgozó parasztoké. Ez a különbség kizárólag a helyesen alkalmazott tavaszi fejtágyázásnak volt köszönhető, mert itt a többi, egyéb termésközzé tényező még nem érvényesülhetett.

5. Átlagos számítások szerint a megtermelt **mezőgazdasági termények egyharmada pusztul el** a növényvédelem, növényápolás elhanyagolása és a betakarítási veszteségek miatt. Ezen károkat a nagyüzemekben sokkal jobban kiküszöbölhetők, mint a kispaszti üzemekben. Gondoljunk itt a különböző növényi betegségekre, állati kártevők elleni védekezésre, mely ma már nagyüzemeinknél kifogástalanul megoldható. A nagymérvű elgyomosodás szintén nagy terméskiesést eredményez, ami ellen bizonyos mértékben nagyüzemeinknél a vegyszeres gyomirtással már jól védekezhetünk. A betakarítási veszteségek a technikával, a betakarító gépekkel történő gyors elvégzésével szintén csökkenthetők. Ezen egy tényező megfelelő alkalmazása ugyancsak azt eredményezheti, hogy a betakarított terményeink vesztesége a minimumra csökkenthető, amivel a termelési eredmények máris a kívánt 30 százalék körüli mértékben emelkednek.

6. Bármennyire is igyekeztünk eddigiekben is a kispaszti üzemeknél is a szakirányítást biztosítani, az természetesen a kívánt mértékben nem érvényesülhetett. Az eddigi agronómusi hálózat szakirányítást a nagyszámú kisüzemnél alig-alig tudott végezni. A nagyüzemek irányításában a nagyobb tudás, a szakszerű vezetés nagymértékben elősegíti a korszerű agrotechnika bevezetését, a gépesítés alkalmazását, ami egyrészt a termelési eredmények emelését, másrészt a munkaerő jobb, gazdaságosabb kihasználását és ezáltal az olcsóbb termelést eredményezi. A legszükségesebb gépi üzemeknek ma már nagymértékben rendelkezésre áll, részben a géppálmásoknál, részben már maguknál az üzemeknél. A szakirányítás és a magasfokú gépesítés a biztosíték elsősorban annak, hogy a szocialista átszervezéssel az eddigi

termelés nem csökken, hanem ezzel párhuzamosan fokozható is. Az eddigi roppant alacsony termelési szintünk gyorsan, biztonságosan és gazdaságosan fognak emelkedni.

Ezek voltak azok a szempontok, amelyek érvényesítése a növénytermesztés eddigénél sokkal eredményesebb termelést biztosítják. Amint láthatjuk, lehetőségeink nagyok. Mindezen kérdéseket hiánytalanul megoldhatjuk és ezáltal nem 30—32, hanem ennél sokkal nagyobb mértékben emelhetjük újonnan alakult tsz-gazdaságaink termelését. Nem illúzió még az sem — ha a megadott szempontokat jól megoldjuk —, hogy növénytermesztési hozamainkat megkétszerezhetjük.

Nem ilyen könnyű a nagyüzemi állattenyésztés előfeltételeinek biztosítása és ezen termelési ágazatnak is a kívánt mértékben való emelése. Ha a növénytermesztésben a megadott szempontokat érvényesítjük, úgy annak eredménye azonnal, már az első évben jelentkezik és fokozatosan biztosítja a termelési eredmények ugrásszerű emelkedését. Az állattenyésztésben a feladatunk nehezebb, több előfeltételt igényel. A kisüzemi állattartásnál a lelkiismeretes gondozás, a megfelelő elhelyezés volt a jellemző. Ez a két tényező az, amelyet a nagyüzemek nehezen tudnak egyik napról a másikra megvalósítani és pótolni. A közös állattartomány részére a megfelelő számú és korszerű istállót csak fokozatosan tudjuk biztosítani, átmenetileg meg kell elégednünk egyszerűbb, színszerű tartással is. A gondozáshoz a termelőszövetkezeti tagság hozzáállására van szükség, hogy a közös állattartományt ugyanolyan lelkiismeretességgel kezeljék, mint a sajátjukat.

A megoldandó kérdések pedig a következők:

1. Az átszervezéssel az állattartományt **számszerűleg nem szabad csökkenteni**, sőt sertés, juh és baromfi vonatkozásában feltétlenül növelni kell.

2. Biztosítani kell a **szakszerű, zökkenőmentes takarmányozást**, mellyel a kispaszti tartással szemben a nagyüzem feltétlenül előnyben van.

3. Gondoskodni kell az istállók lehetőség határain belüli **gépesítéséről**. Meg kell oldani, hogy nagyüzemeinkben a takarmány-előkészítés, a fejés és trágyázás mielőbb mechanizálható legyen, ami jelentős munkaerőt szabadít fel és biztosítja, hogy nagyüzemeink termelékenységé ezáltal is emelkedjen.

Ezen feladatok megoldása vár ránk az elkövetkezendő években. Megyénk termelőszövetkezeti gazdaságainak mindezeket hiánytalanul meg kell oldaniuk. Mi-reánk ugyanis fokozottabb feladatok várnak. Megyénkben nem lehetünk megelégedve az irányelvényekben és a kongresszusi határozatokban megadott százaléku termelésemeléssel. Nálunk a szocialista átszervezés megelőzte a többi megyét, népgazdaságunk előbb adott jelentős beruházást a megye gazdaságainak (ez évben több mint 300 millió Ft épületberuházást), így joggal elvárhatjuk, hogy az átlagos termelésemelésnél mi többet tudjunk elérni. Ehhez adottságaink megvannak, így csak a tsz-parasztságon és állami gazdaságaink dolgozóin, szakembereinken múlik, hogy ezen feladatainknak mennyiben tudunk eleget tenni.

25 ÉVE

A történelem példátlan kalandora, Hitler, (szörnyű vérontásra készülődve) már majd két éve volt „vezér és kancellár”. A hazai reakció is aktivizálódott, a lovas-tengerész katonái szappanbuborék-szerű idillikus hangulatban nótáznak országszerte, és bármennyire a pápai utcát”, meg hogy „máshoznak a katonák” — ebben az időben (napjainkban éppen 25 éve) robbant ki a pápai Perutz-gyár majdnem 800 dolgozójának tiltakozó sztrájkja. Ez a sztrájk a város munkásmozgalmának jelentős állomása. Nem hozott különösebb eredményeket, és bármennyire mások is már viszonyaink, mégsem felesleges a sztrájkot kiváltó okok felidézése — emlékeztetőül. Tamulágai egészen a máig szólnak.

A közelgő háború előszeleit feljövő Perutz testvérek „haladni akartak a korral”. A munkás nyomorítása nem a fronton kezdődik — első állomása az üzemi „megszorítás”. Mindent megtehetünk — gondolták —, erős a „hátorozág”, a reakció felülkerekedett Németországban és itt Magyarországon is van elég kakastollas, akik ha szükséges, majd fegyverükkel osztogatnak igazságot, ha a munkás szólni merészel. — Ilyen meggondolások után bátorodtak fel a Perutz testvérek is. A hírhejt, a munkások vért, csontjuktól a velőt is kiszívó „bedó”-nak nevezett embertelen rendszer bevezetése ellen tiltakoztak a textilgyári munkások.

Mit jelentett a „bedó”-rendszer? Azt, amit a Chaplin-filmek megdöbbentő módon ábrázoltak: az ember géppé züllesztését, idegeik felőrését, az ember elembebontását. A Perutz-gyárban konkrétan azt jellemezte, hogy az eddigi 2—3—4 gép helyett egyegy munkás hat gépet kezeljen. Több munkát, olcsóbban — a profit hadd gyarapodjon! Hogy az „újítás” a munkások nagy tömegét még a szükös kenyértől is megfosztja? — mit érdekli az a tőkés. Az a lényeg, hogy a profit nőjön!

1934. november 26-án sztrájkba léptek a szövöde munkásai. Reggel hat órakor rendszerben megjelentek a munkahelyükön, de nem kezdtek munkához. Hét óra 30 perckor a fonoda dolgozói is csatlakoztak a sztrájkolókhöz. A gyár vezetősége Küthl nagyságos úr (ez a titulus járt neki) vezetésével hitvány okoskodással akarta az ösztönös lázadásból a bátor tettek útjára lépő munkásokat eltéríteni elhatározásuktól: „Ha a kevésbé szorgalmas munkások közül el is bocsátunk, az új rendszerrel az ügyes és szorgalmas dolgozók többet kereshetnek.” Így magyarázták a „bedó”-rendszer bevezetését. Az ismert sablon: „Oszd meg és uralkodj.” Oszd meg a munkásokat: szorgal-

masra és kevésbé szorgalmasra, játszd ki őket egymás ellen — és tehetsz, amit akarsz.

Mert a munkások ereje összeforrottságukban, egyöntetűségükben van. Amíg ez megvolt, nem is volt hiba. Remény mutatkozott arra, hogy órábér emelést érjenek el és kivívják a szakszervezeti szervezkedés jogát. Az, hogy a munkások szervezetenek voltak, már előre vetette, hogy nem lesznek kitartóak követelésük ki-harcolásáig...

Mégis. A sztrájk során érték el a textilgyári munkások, hogy a gyár képviselői nem lóhátról beszéltek velük, (az idősebb dolgozók jól emlékeznek Küthl igazgató úrral való félelmetes találkozásokra...), hanem egyenrangú társként. Valahogy így: de mégis emberek... gondolják meg... a gyár munkája valamennyiüknek kenyeret jelent...

Szervezetlenek voltak a munkások, meg szegények, nem volt kitartásuk... A család éhes (hiába volt a város lakosságának valóságos szolidaritása, támogatása) még a kiköltözés veszedelme is fejük felett lebegett, és ráadásul az igazgatóság megfizetett spiclijei is megtették magukét...

A három hétig tartó harc nem járt eredménnyel. De a textilgyár munkássága mégis megmutatta: nem akar szolga lenni, idegen tőle nemcsak a „bedó”, de az egész népelnyomó úri rend. A sztrájk arra is megtaníthatta a pápai munkásokat, hogy hiába ök, munkások, az élet minden szép értékének előteremtői, hiába övek az igazság — ahhoz, hogy az igazságnak érvényt szerezzenek, ahhoz erő is kell. Szervezett, egyöntetű fellépés, a cél világos látása. Ennek egyetlen süjtő ökölbe szorítva az ezrek, a milliók erejét, amely új világot teremt. Megteremt a munkások proletárállamát, — amelynek valamennyien élvezői vagyunk. Amely mégis, ezer harc árán is, de megszületett...

Az elmúlt 25 év alatt alapvető változások történtek nemcsak a textilgyárban, hanem az ország határain kívül is. Ami Perutzéknak „hátorozágot” jelentett, az nincs többé. Olyan roppant erők szabadultak fel a Szovjetunió vezető szocialista országokban, hogy új „hátorozág” keletkezett. A kapitalista viszonyok között élő munkások forradalmi osztályharcát segítő, roppant hátorozág. Olyan erő ez, amely magabiztos nyugalommal töltheti el az új rend minden dolgos emberét, olyan erő, mely a munka rabszolgájából az élet urává teremtette újjá a dolgozó embert.

(T. L.)

Irodalmi pályázat

A Veszprém megyei Tanács VB. Művelődésügyi Osztálya, a szakszervezetek megyei tanácsa és a Középdunántúli Napló szerkesztősége hazánk felszabadulásának 15. évfordulója tiszteletére irodalmi pályázatot hirdet. A pályázaton bárki részt vehet olyan írással — vers, novella, egyfelvonásos színmű, vagy irodalmi riport —, amelyek a felszabadulásról, illetve az azóta eltelt tizenöt esztendő eredményeiről szólnak.

A pályázat jelíges. A beküldött pályamunka mellé lezárt borítékban a pontos címet mellékelni kell. Az enélkül érkező írásokat a bíráló bizottság nem veszi figyelembe.

A pályázatokat legkésőbb 1960. március 15-ig kell a Középdunántúli Napló szerkesztőségének címére beküldeni. A pályázók a borítékra írják rá: „IRODALMI PÁLYÁZAT.”

Pályadíjak:

Vers: 800, 500 és 300 forint.

Novella: 2000, 1000 és 750 forint.

Egyfelvonásos színmű: 2000, 1200 és 750 forint.

Irodalmi riport: 1500, 1000 és 500 forint.

Az irodalmi riportoknál külön követelmény, hogy a riport tárgyalja a megye valamely területét kell választani. A pályaművek terjedelme külön-külön nem haladhatja meg a 25 gépelt oldalt.

Eredményhirdetés 1960. április 4-én.